

İdarəemiz "Azneft" İB-nin qabaqcıl müəssisələrindəndir. Yeraltı qaz anbarları mühüm dövlət əhəmiyyəti kəsb edən obyektlər kimi əhalinin payız-qış aylarında "mavi yanacağa" olan tələbatının tənzimləməsində, magistral və ixrac qaz kəmərlərinin fasiləsiz istismarında mühüm rol oynayır. Bu məqsədə Dövlət Neft Şirkəti tərafından reallaşdırılan yeni qaz strategiyasının tərkib hissələrindən olan yeraltı qaz anbarlarının tutumunun artırılmasına dair xüsusi program hazırlanmışdır.

Qaz Anbarlarının İstismarı İdarəsinin kollektivi 2013-cü ildə əldə olunan ISO-9001 (keyfiyyət idarəetmə sistemi), ISO-14001 (ekolojiya idarəetmə sistemi), OHSAS-18001 (əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik idarəetmə sistemi) beynəlxalq sertifikasiatlarının tələblərinə əsaslanaraq 2015-ci ilin 8 ayını uğurlu göstəricilərlə başa vurmuşdur. Belə ki, 2015-2016-ci illərin payız-qış mövsümündə ölkəmizin qaza olan tələbatının təmin edilməsi üçün QAll-nin işçi kollektivi ezmələ çalışır.

Bu ilin aprel ayından etibarən Qalmaz və Qaradağ yeraltı qaz anbarlarında növbəti qazvurma mövsümü başlanılmışdır. Hazırda 2015-ci ilin qazvurma mövsümünün qızığın çağdır. 14.09.2015-ci il tarixinə yeraltı qaz anbarlarına 1,5 milyard kubmetr qaz vurulmuşdur, qalıq qazla birlikdə YQA-larda aktiv qazın miqdari 2,3 milyard kubmetri təşkil edir.

Növbəti qazgötürmə mövsümüne hazırlıqla əlaqədar QAll-nin sahələrində xeyli iş görülmüşdür. Belə ki, Qaradağ QSS-də 7 ədəd naqlı separator, 9 ədəd maye çənleri, 3 ədəd kondensat və 2 ədəd drenaj tutumları, Qalmaz USS-də 10 ədəd naqlı separator, 7 ədəd maye çənleri, 2 ədəd drenaj tutumları tətbiq olunmuş, içərisi çöküntülərdən təmizlənmiş, profilaktiki işlər aparılmış və korroziyaya qarşı mühafizə işləri görülmüşdür. Elektrik təsərrüfatında 8,2 km yüksək gərginlikli HEVX-nin təmiri yoxlanılmış və təmir olunmuşdur, 3,6 km yüksək gərginlikli KEVX-lərinin izolyasiya müqavimətləri yoxlanılmışdır.

Unikal obyektlərdən sayılan Yeraltı Qaz Anbarlarının yenidən qurulmasına, orunub saxlanmasında, onların düzgün istismarında, qabaqcıl texnologiyaların tətbiqində və digər göstəricilərin yaxşılaşdırılmasında böyük nailiyyyətlər əldə olunmuşdur.

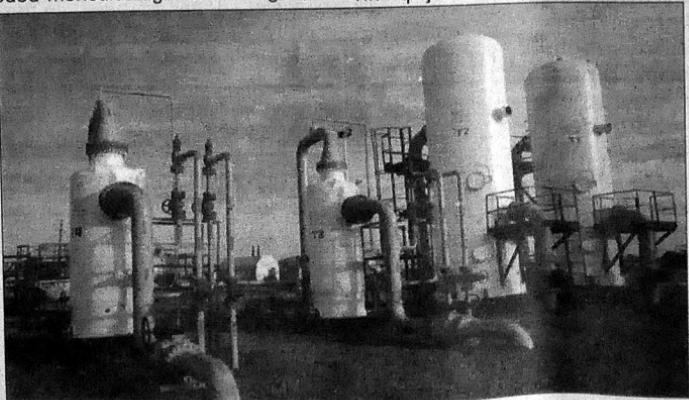
"Azneft" İB-nin Qaz Anbarlarının istismarı İdarəsində naqlı olunan qazı tələbləre uyğun hazırlanmaq məqsədiyle bir sərəzəri tədbirlər görülür. Qaradağ Qaz Saxlama Sahəsinin qazpaylama məntəqəsinin qazvurma qazgötürmə imkanlarını artırmaq məqsədilə əlavə 5 quyluq manifold sisteminin tikintisi sona çatdırılmışdır. Burada 5 quyluq manifold qovşağı

tikilmiş, quylulara şleyf xətləri çekilmiş, yeni şam xətti və şam separatoru, 1 ədəd tədqiqat separatoru, mövcud separatorlara qoruyucu klapanlar quraşdırılmış və mövcud sistemlə əlaqələndirilmişdir. Operator binası, emalatxana və anbar tikilimişdir. Manifold qovşığının işinə nezərətin automatik şəkildə həyata keçirilməsi üçün işlər görülür.

Eyni zamanda Qaradağ Qaz Saxlama Sahəsində "Neftqazelmitedqiqtayihə" İnstitutu tərəfindən işlənmiş layihəyə əsasən qazpaylama məntəqəsinin genişləndirilməsi işlərinə başlanılmışdır. Burada yeni 12 quyluq qazpaylama məntəqəsi tikilimiş, quylulara şleyf xətləri çekilmiş, 2 ədəd məhsuldarlığı 7 mln. m³/gün, 2

ədəd məhsuldarlığı 10 mln. m³/gün olan naqlı separatorları, 2 ədəd tədqiqat separatorları quraşdırılmış, əlaqələndirici xətlər tikilmiş və mövcud sistemlə əlaqələndirilmişdir. Manifold xətlərində donmaların qarşısını almaq üçün 44 ədəd dozator nasosu quraşdırılmışaq nasosxana inşa olunmuşdur. Qiş mövsümündə texnologiya avadanlıqların və inzibati otaqların qızdırılması üçün qazanxana inşa olunmuşdur. Qazpaylama məntəqəsinin yanğınsöndürme sistemi tələblərə uyğun yenidən tikilmişdir.

Qalmaz YQA-da aktiv qaz həcmərinin artırılması üçün tədbirlər həyata keçirilir. Burada qazmadan alınmış və eyni xəttə işləyən quyluların qoşulması üçün qazpaylama

məntəqəsinin genişləndirilməsi işlərinə başlanılmışdır. Qalmaz Qaz Saxlama Sahəsində "Neftqazelmitedqiqtayihə" İnstitutu tərəfindən işlənmiş layihəyə əsasən əlavə 5 quyluq manifold qovşığının tikintisine başlanılmışdır. Qazpaylama məntəqəsinin yanğınsöndürme sistemi tələblərə uyğun yenidən tikilmişdir.

Yeraltı qaz anbarlarından çıxarılan qazın beynəlxalq tələblərə uyğun hazırlanmasını təmin etmək məqsədilə Qaradağ və Qalmaz YQA-larda qazın kompleks hazırlanması qurğusunun quraşdırılması planlaşdırılır. Bu məqsədilə "COMPRA ENERGY" şirkəti tərəfindən qazın kompleks hazırlanması qurğusunun layihələndirməsi başa çatdırılmış, avadanlıqların alınmasına başlanılmışdır.

Hazırda qaz anbarlarının imkanlarının genişləndirilməsi üçün geoloji sahəde de mühüm tədbirlər həyata keçirilir. Cari ilin 8 ayı ərzində 31 quyuşa əsaslı təmir, 7 quyuşa cari təmir işləri, 80 quyuşa 585 müxtəlif adda geoloji-tədqiqat işləri aparılmışdır, 10 geoloji tədbir həyata keçirilmişdir. İl əvvəlindən Qaradağ yeraltı qaz anbarında 3 quyu qazlıqaraq istismara verilmişdir, 2 quyuşa qazma işləri davam etdirilir.

Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik texnikası üzrə bir sərəzəri təmir

birlər həyata keçirilmişdir. Belə ki, bütün işçilər fərdi mühafizə vasitələri ilə tam təmin olunmuş, zərərlə istehsalat amilləri ilə təmasda olan işçilərə süd məhsulları verilmişdir. Bütün sahələr yanğınsöndürmə avadanlıqları ilə tam təmin olunmuş və sahələrde olan yanığın və sistemlərə daimi avtomatik rejimdə saxlanılır. İnzibati binalar yanğın xəbərverici sinyalları ilə təmin olunmuşdur. Təsdiq olunmuş qrafik əsasında fəvqələde hallara hazırlıqla əlaqədar baş vərə bilecək qazaların aradan qaldırılması və neft dağlımlarının qarşısının alınması üzrə telim-məşqələr və maarifləndirmə işləri aparılır.

İdarənin sahələrində 4 ədəd təlimatlandırma otaqları yaradılmış, həmin təlimatlandırma otaqlarında işçilərin və qonaqların təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə giriş təlimatının video yazısını təqdim etmək üçün avadanlıqlar quraşdırılmış və müvafiq qaydada FMV ilə təmin etmək üçün bütün zəruri tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Görülüş işlərin nəticəsi olaraq QAll-nin istehsalat sahələrində son üç il ərzində heç bir bədbəxt hadisə, yanığın və peşə xəstəliyi qeydə alınmamışdır.

Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsinde 2015-ci ilin 8 ayı ərzində 265 ton qara metal, Ekologiya İdarəsinin Tul-

lanti Mərkəzine 1,924 ton tullantı, H.Əliyev adına BNEZ-e 27.781 ton işlənmiş yağ təhvil verilmişdir. İdarənin sahələrində 9 dəfə imacılıq keçrilmişdir, 700 ədəd ağac (300 ədəd Avropa zeytin, 400 ədəd Eldar şamı) ekilmiştir, 10 247 m³ lay suyu utilizasiya olunmuşdur.

Qaz Anbarlarının İstismarı İdarəsində çalışan işçilərin sosial rifahının və əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması məqsədi ilə daima sahələrdə olan məişət-texniki avadanlıqlar və sosial təyinatlı obyektlər yoxlanılır, səz və ziyyətəde saxlanılması təmin edilir. İşçilərin əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün 2 ədəd televizor, 5 ədəd kondisioner, 2 ədəd kombi təmir olunmuşdur.

Qaz Anbarlarının İstismarı İdarəsinin işçi kollektivi ARDNŞ-in rəhbəriyi tərəfindən qarşıya qoyulmuş məsləhət və şərəfli vəzifelerin icrasını təmin etmək üçün ezmələ çalışır.

Zaur BAĞIROV,
Qaz Anbarlarının İstismarı İdarəsinin rəisi.